

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce: Volná kresba dítěte předškolního věku
Autorka práce: Denisa Kolouchová
Vedoucí práce: doc. PaedDr. PhDr. Anna Kucharská, Ph.D.

Autorka předložené bakalářské práce se zabývá problematikou kresby v předškolním věku. Je to období, ve kterém se projevuje až na výjimky zájem o tuto činnost. Zda se během vývoje společnosti nezměnil vztah dětí ke kreslení nebo tematika kreseb, není v současné odborné literatuře příliš prezentováno. Proto se autorka zaměřila na volnou kresbu, ve které se projevuje zájem i ochota zobrazovat určitá témata, čímž dochází k rozvoji předškoláka po stránce kognitivní i emocionální.

Autorka práce pracovala ve „výzkumném tandemu“ se studentkou Natálií Machovou, která se zaměřila na starší věkovou skupinu – žáky druhých ročníků. Cílem mělo být mj. i věkové srovnání volné kresby ve věkových skupinách, kdy je kresba stále přirozenou součástí života dítěte. Proto bylo součástí práce i sjednocení základních metodologických postupů obou studentek s tím, že srovnání výsledků výzkumu bylo učiněno až na konec realizace výzkumu. Lze tedy potvrdit, že studentka vypracovala svou práci samostatně, přistupovala k výzkumnému úkolu zodpovědně, pravidelně konzultovala postupy i zpracování dat se školitelkou práce.

Práce je dobře strukturována, obsahuje všechny důležité součásti (od abstraktu k přílohám). Je členěna na část teoretickou a část empirickou. Neobsahuje formální prohrěšky, při práci s literaturou je využíván APA styl.

Teoretická část práce obsahuje dvě hlavní kapitoly. Nejdříve se autorka zabývá základními psychologickými charakteristikami předškolních dětí, posléze přechází k typickým činnostem předškolního věku. Vytváří analogii mezi hrou a kresbou, aby následně ještě více definovala jednotlivé aspekty vývoje kreslení v předškolním věku. Věnuje se i tématům, se kterými pak pracuje v praktické části práce (motivy kreseb předškoláků, typy kreslířů, pojetí zobrazovacích schémat, volná kresba).

Sběr dat probíhal v mateřské škole, autorka ve shodě s připraveným designem nejdříve získala od rodičů informované souhlasy. Pak se s dětmi setkala nad kresebným úkolem a odevzdala jim složky, do kterých měly prostřednictvím rodičů po dobu dvou měsíců sbírat kresby vzniklé v domácím prostředí. Následoval rozhovor nad kresbami v prostředí mateřské školy. Pro analýzy nepoužila všechny kresby, nýbrž jen dohodnutý počet. Důvodem bylo to, aby od každého dítěte byl analyzován stejný počet kreseb.

Hlavním záměrem autorky bylo podat informace o tom, jaké motivy se v kresbách předškoláků vyskytují, jak se ke kreslení vztahují, kdy a jak kreslí, jakou techniku používají. Na základě studia literatury ji také zajímalo, zda se dají již v tomto věku identifikovat typy kreslířů z hlediska typologie a jaká jsou typická zobrazovací schémata.

V popisu a interpretaci dat autorka se postupně zabývá stanovenými úkoly. Je to nejdříve analýza témat a motivů – z hlediska frekvencí byly nejčetnějšími přírodní motivy, dále fantazijní, technické, stavební a figurální motivy, často ve vzájemných kombinacích. Autorka dále popisuje nejčastější prvky v rámci jednotlivých kategorií a sleduje, jak se u každého respondenta jednotlivé motivy vyskytují.

V další části se zabývá zájmem předškoláků o kreslení a oblíbenými výtvarnými technikami. Tuto část je třeba brát s určitou rezervou, neboť vznikla na základě výpovědí dětí, které v tomto věku nemusí ještě reflektovat skutečný zájem. I tak ale některé odpovědi jsou zajímavé.

Z hlediska typů kreslířů ve vztahu k motivům byly identifikovány tyto typy kreslířů – architekt, technik, fantasta, přírodovědec a smíšený typ. Prosím autorku, aby při obhajobě zhodnotila tuto oblast ve vztahu k výsledkům své kolegyně, podobně jako výsledky zobrazovacích schémat, užívaných ve volné kresbě. Byly shledány zásadní rozdíly? Ve kterých oblastech byly dosaženy největší rozdíly mezi předškoláky a ranými školáky?

V diskusi autorka srovnává své nálezy s literaturou a paralelním výzkumem. Jak se dosažené nálezy odlišují od těch, které bývají v odborné literatuře nejčastěji uváděny? Pozitivní je, že si je autorka vědoma metodologického úskalí – počtu respondentů a že své nálezy nezobecňuje.

Práce splňuje kritéria na bakalářské práce na katedře psychologie PedF UK v Praze, považuji ji za zdařilou a podnětnou. Doporučuji ji proto k obhajobě.

V Praze dne 22. 5. 2016

doc. PhDr. PaedDr. Anna Kucharská, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce